

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа
«Український інститут науково-технічної експертизи
та інформації»

**НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ
АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ:
відкритий доступ до наукової інформації**

Монографія

За підтримки Міністерства освіти і науки України

Київ
2017

УДК 021.61(477):001.102

Н35

Підготовлено за результатами дослідження «Розроблення вимог до створення Національного репозитарію академічних текстів, формування його структури та стандартів» (№ ДР 0117U004315).

Рекомендовано до друку вченою радою УкрІНТЕІ (протокол № 5 від 29.06.2017)

Автори:

Чмир О. С. (вступ, розділ 5, висновки), **Кваша Т. К.** (розділ 1), **Ярошенко Т. О.** (розділ 2), **Чуканова С. О.** (п. 2.1), **Дмитришин В. С.** (розділ 3), **Тихонкова І. О.** (п. 4.1), **Попкова Н. Г.** (п. 4.2), **Капленко І. М.** (п. 4.3), **Щербак Я. О.** (п. 4.3), **Воронков В. І.** (п. 4.4)

Рецензенти:

В. В. Камишин, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки та Державної премії України у галузі освіти, в.о. директора ДНУ УкрІНТЕІ

В. І. Пила, доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права

Н35 Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації : монографія / О. С. Чмир, Т. К. Кваша, Т. О. Ярошенко та ін. – К. : ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017. – 200 с.

ISBN 978-966-479-085-4 (Print), ISBN 978-966-479-086-1 (Online)

Представлено огляд сучасних наукових підходів до тлумачення та класифікації наукової інформації. Описано вітчизняний і зарубіжний досвід побудови наукової інфраструктури. Запропоновано оригінальну модель створення Національного репозитарію академічних текстів.

Публікація розрахована на представників органів державної влади та управління, наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів і студентів.

УДК 021.61(477):001.102

ISBN 978-966-479-085-4 (Print) © Чмир О.С., Кваша Т.К., Ярошенко Т.О. та ін., 2017

ISBN 978-966-479-086-1 (Online) © ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017

Зміст

Вступ.....	5
1. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ У РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКИ, ОСВІТИ ТА ІННОВАЦІЙ	7
2. КОНЦЕПЦІЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА ВІДКРИТОСТІ.....	20
2.1 Відкритий доступ: переваги і перестороги	20
2.2 Роль репозитаріїв у сучасних наукових комунікаціях	28
3. ВІДКРИТІ (ВІЛЬНІ) ЛІЦЕНЗІЇ НА ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВИХ ТВОРІВ	37
4. ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВІДКРИТОЇ НАУКИ	55
4.1 Платформа Web of Science та її можливості для презентації й оцінювання наукових результатів.....	55
4.2 Академічна електронна бібліотека Литви.....	65
4.3 Репозитарій Сумського державного університету	75
4.4 Єдиний автоматизований фонд науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та захищених дисертацій України	85
5. ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕПОЗИТАРІЮ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ	93
Висновки	132
Список використаної літератури	137

Додатки:

Додаток А Інформація про наявність у вітчизняних вищих навчальних закладах та наукових установах інституційних репозитаріїв.....	162
Додаток Б Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2016 № 504-р.....	183
Додаток В Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2016 № 1466	184
Додаток Г Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р.....	187
Додаток Д Основні положення плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, що стосуються створення Національного репозитарію академічних текстів	188
Додаток Е Основні положення середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року, що стосуються створення Національного репозитарію академічних текстів	189
Додаток Ж Оцінка ймовірної кількості користувачів Національного репозитарію академічних текстів	191

– бібліотекарів – «Інструкція по завантаженню, управлінню, формуванню звітів в сховище eLABa» [189].

На перспективу планується: розвивати й удосконалювати адміністративні інструменти інформаційного середовища; забезпечити автоматичний імпорт, експорт та копіювання метаданих; встановити підсистему Міжбібліотечного абонементу; створити умови для використання в системі eLABa міжнародних ідентифікаторів ORCID, ETD DOI; розширювати спектр послуг за рахунок розвитку наукових соціальних мереж; імплементувати функцію створення та підтримання профілів науковців; забезпечити імпорт показників цитування з баз даних Web of Science, Scopus і Lituanistika тощо. Це надасть нові можливості по роботі з системою та сприятиме більш ефективному обслуговуванню користувачів eLABa.

4.3. Репозитарій Сумського державного університету

Сумський державний університет підтримує Рух Відкритого Доступу та розділяє принципи надання необмеженого та безоплатного доступу до наукових публікацій та досліджень студентів, співробітників, науковців університету шляхом самоархівування в електронних архівах та опублікування в електронних журналах.

У 2011 р. БіЦ СумДУ презентував громадськості власну базу даних – інституційний репозитарій з доменним ім'ям `essuir.sumdu.edu.ua` (повна назва – Electronic Sumy State University Institutional Repository), місія якого – накопичення, систематизація, зберігання інтелектуальної продукції професорсько-викладацького складу університету, надання відкритого доступу до неї та поширення в науковому світовому середовищі.

Репозитарій функціонує не лише як електронна колекція матеріалів, а й виступає сервісом для самостійного розміщення власних публікацій науковців у відкритому доступі.

Для організації електронного архіву було надано перевагу програмному забезпеченню DSpace з використанням технологій відкритого коду (надає можливість змінювати або доповнювати його відповідно до потреб конкретної організації).

Функціонування репозитарію здійснюється відповідно до чинної міжнародної, державної законодавчої та нормативної бази університету.

Процес функціонування та безпосередньо управління покладено на бібліотечно-інформаційний центр.

Завдяки адміністративному та технічному супроводу відповідними ІТ-службами університету, з метою вдосконалення ефективності роботи електронного архіву постійно здійснюється оптимізація програмного забезпечення, вдосконалюються засоби пошуку та окремі модулі.

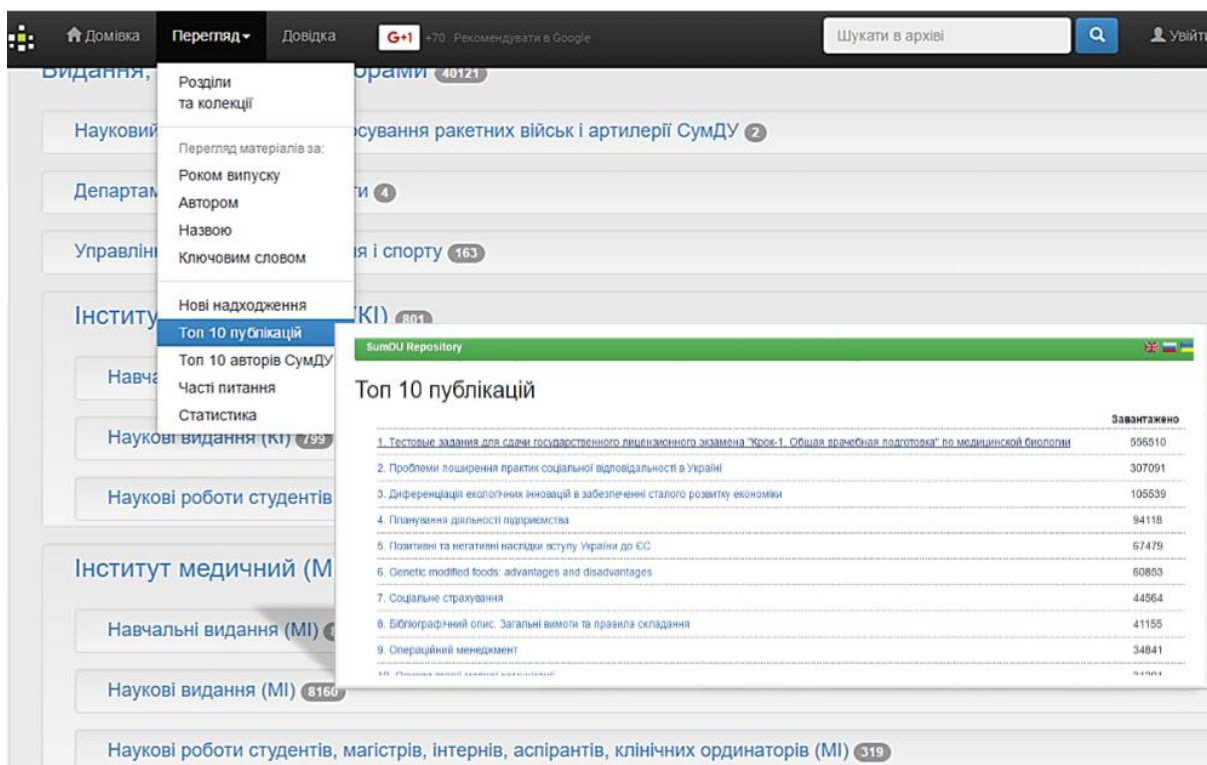
Електронний архів наповнюється науковими, науково-методичними, навчальними документами шляхом депонування (матеріали розміщують уповноважені депозитори – відповідальні особи, які закріплені на кафедрах, співробітники бібліотеки) та самоархівування (матеріали розміщують безпосередньо автори публікацій).

В обов'язковому порядку розміщуються твори, які рекомендовані до видання Вченою радою університету та/або видані при повному або частковому фінансуванні СумДУ у видавництві СумДУ чи в інших видавництвах. При цьому автори заздалегідь повинні повідомляти видавців про політику відкритого доступу, яку підтримує університет, зокрема й щодо розміщення творів у електронному архіві.

Процес архівування матеріалів до репозитарію передбачає узгодження питань авторського права: укладається авторський договір про передачу невиключних прав на об'єкти авторського права, що розміщуються в електронному інституційному репозитарії.

Побудовано простий та ефективний пошуковий сервіс. Механізм пошуку надає можливість уточнення запиту за: автором, назвою, ключовими словами тощо. Діють додаткові фільтри в межах отриманого результату – сортування за роком, назвою тощо. Упроваджено можливість перегляду документів, що додані останніми, перегляд топ-10 авторів, топ-10 публікацій за кількістю завантажень тощо (рис. 4.7).

Важливим джерелом аналізу затребуваності наукових праць є статистичні показники. Електронний архів є сервісом для оприлюднення власних наукових напрацювань та, одночасно, інструментом аналізу науково-дослідної діяльності (кожен обліковий запис має статистичні дані перегляду та завантажень документа).

Примітка. Знімок з екрану сторінки ESSUIR.

Рисунок 4.7 – Функціональні можливості репозитарію.
Модуль «Топ-10 публікацій».

Електронний архів СумДУ зареєстровано в світових каталогах (реєстрах) відкритого доступу: Реєстрі репозитаріїв відкритого доступу (Registry of Open Access Repositories, ROAR), що підтримується Університетом Саутгемптона у Великій Британії; Довіднику репозитаріїв відкритого доступу (Directory of open Access Repositories, DOAR); індексується у Google Scholar.

У 2013 р. репозитарій отримав власний Міжнародний стандартний серійний номер (ISSN), що означає визнання архіву як інформаційного ресурсу та дає йому статус офіційного електронного видання.

Ефективність та результативність політики відкритого доступу, що провадить Сумський державний університет, оцінюється менеджментом університету через результати Інституційного репозитарію СумДУ в рейтингу Ranking Web of Repositories (Webometrics), який складається двічі на рік Національною дослідною радою Іспанії (CSIC). За результатами січневої версії 2017 року репозитарій СумДУ займає 317-у позицію з понад 2000 аналогічних архівів; у рейтингу наукових репозитаріїв країн

Центральної та Східної Європи СумДУ займає 8-у позицію; із початку створення репозитарій посідає лідируючі позиції серед аналогічних вітчизняних інституційних репозитаріїв – 1-ше місце серед репозитаріїв вишів України.

Як зазначають автори рейтингу, його метою є підтримка політики відкритого доступу як до формалізованих результатів наукової діяльності (дисертації, статті, монографії, тези конференцій тощо), та і неформалізованих (препринти, чернетки наукових статей). Через відкритий доступ з одного боку очікується підвищити якість наукових робіт за рахунок природного збільшення цільової аудиторії, яка може зробити якісну рецензію (peer review), а з іншого – надати можливість доступу до нових знань широкому загалу, особливо в економіках, що розвиваються, і не мають змогу оплачувати платний доступ до наукових та бібліометричних баз даних.

Рейтинг Webometrics Repositories оцінює відкритість та значущість репозитаріїв світу за допомогою наступних показників (надалі рейтингові позиції СумДУ вказані серед українських та світових як інституційних, так і галузевих репозитаріїв станом на січень 2017 року) [191].

Зокрема:

1. Scholar (30% загального рейтингу) – кількість файлів усіх типів (у т.ч. звичайних веб-сторінок, але за виключенням патентів та цитувань), розміщених у репозитарії та проіндексованих спеціалізованою пошуковою системою Google Scholar. Пошуковик Google Scholar гарантує, що проіндексований ним контент є науковим та у деякій мірі пройшов перевірку на якість. Чим більше репозитарій буде мати повнотекстових наукових робіт, тим кращим буде цей показник. Сумський державний університет за цим показником займає 1-е місце в Україні та 69-е у світі (top-3%). Проте через деякі обмеження Google Scholar (наприклад, щодо проблем з індексацією деяких повнотекстових pdf-документів), автори рейтингу ввели наступний скорегований показник масштабу репозитарію.

2. Size (10% загального рейтингу) – кількість файлів усіх типів (у т.ч. звичайних веб-сторінок), розміщених у репозитарії та проіндексованих загальною пошуковою системою Google, яка є «очима» більшості кінцевих користувачів (споживачів інформації). Як говорять, якщо інформації немає в

Google, можна вважати, що її взагалі не існує. За цим показником Сумський державний університет займає 4-е місце в Україні та 209-е у світі (топ-9%).

3. Visibility (50% загального рейтингу) – кількість зовнішніх мереж (subnets), з яких надходять гіперпосилання (цитовання) на матеріали репозитарію, згідно з базами даних Majestic та Ahrefs (обирається найбільше з двох значень). Зовнішньою мережею (subnet) називається IP-адреса джерела з точністю до трьох перших октетів IP-адреса у форматі IPv4. Цей показник оцінює якість матеріалів репозитарію через цитованість різними зовнішніми (непідконтрольними власниками репозитарію) джерелами інформації. За цим показником Сумський державний університет займає 2-е місце в Україні та 692-е у світі (топ-30%). Ця оцінка також підсилюється наступною оцінкою згадування репозитарію у соціальних медіа.

4. Social (10% загального рейтингу) – кількість згадувань репозитарію (фактичного – його домену) у наступних соціальних медіа:

- соціальні мережі академічного спрямування: ResearchGate, Academia, Zenodo, FigShare, BibSonomy, CiteULike, CrossRef, DataDryad;
- соціальні мережі професійного спілкування: LinkedIn, SlideShare, Scribd;
- соціальні мережі-енциклопедії: Wikipedia, Wikia, Wikimedia;
- соціальні мережі-відеосервіси: YouTube, Vimeo;
- соціальна мережа спільної роботи та контролю версій над проектами GitHub;
- соціальні мережі загального характеру: Google Plus, Facebook, Instagram, Pinterest, Reddit, RenRen, Tumblr, Twitter, Weibo, VK.

Вважається, що поширення наукових матеріалів через соціальні медіа є ознакою сучасного та актуального наукового контенту. За цим показником Сумський державний університет займає 3-е місце в Україні та 529-е у світі (топ-23%).

Як видно, інституційний репозитарій Сумського державного університету має високі вебметричні показники масштабу, але при цьому показники якості та затребуваності контенту мають суттєві резерви для зростання. З метою стимулювання авторів університету до популяризації своїх наукових результатів в мережі Інтернет та постійного моніторингу їх цитованості та згадуваності, у тому числі в соціальних мережах, було

розроблено декілька показників у внутрішньоуніверситетському рейтингу структурних підрозділів [192, 193].

Наразі репозитарій містить понад 52 тис. наукових публікацій, доступних користувачам усього світу.

Сайт репозитарію має відкриту для загального перегляду статистику, яка обраховується програмним забезпеченням репозитарію (DSpace), статистичними сайтами LiveInternet та Openstat. Щороку кількість переглядів в середньому становить 700 тис., завантажень – понад 2 млн. документів.

Основними перевагами електронного архіву є: відсутня вартість публікації, зменшення часу опублікування, забезпечення багатоаспектного пошуку матеріалів, вільний доступ до наукових досліджень університету для світової спільноти, забезпечення доступу та збереження неопублікованих або малотиражних документів, формування електронної колекції праць окремого автора, збереження авторських прав (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 – Переваги створення та використання репозитарію

Для науковця:	Для наукового підрозділу:	Для університету:
<p>Централізоване та довгострокове збереження матеріалів в електронній формі</p> <p>Можливість доповнення та редагування праць</p> <p>Збереження авторських прав</p> <p>Підвищення індексу цитувань його праць</p> <p>Налагодження співпраці з колегами-науковцями з інших країн</p>	<p>Тривалість та постійність наявної інформації в мережі</p> <p>Збереження матеріалів</p> <p>Зростання рівня цитованості праць співробітників</p> <p>Розповсюдження матеріалів</p>	<p>Розповсюдження результатів наукових досліджень співробітників</p> <p>Зберігання, розвиток і ефективне використання науково-педагогічного потенціалу</p> <p>Відкритий доступ до матеріалів</p> <p>Розвиток наукової комунікації</p> <p>Надійна та доступна система обліку та контролю активності публікацій викладачів</p> <p>Підвищення рейтингу</p>

Примітка. Складено авторами

Інституційний репозитарій є важливою складовою наукової комунікації, що забезпечує вільний доступ до інформації та сприяє інтеграції української науки у світову.

Як і в будь-якій новій моделі наукових комунікацій, у системах відкритого доступу існують недосліджені можливості, несподівані рішення, проблеми та перспективи.

Створення повнотекстових наукових ресурсів, доступ до яких ускладнений паролями, різнорівневим доступом, платою за користування, завдає неприпустимої шкоди розвитку науки й освіти.

У розвинених країнах реалізовано доступ до повнотекстових баз з усіх галузей знань, що створює сприятливі умови для дослідників. Щойно набула поширення тенденція зниження доступності до наукових ресурсів через зростання цін, західним науковим товариством було запропоновано вихід – використання технологій відкритого доступу з можливістю безкоштовного перегляду та самоархівування.

З огляду на тенденції зростання кількості вітчизняних електронних архівів виникає необхідність формування національної структури, яка взяла б на себе завдання створення національної системи репозитаріїв, їх сертифікації та обліку. Наприклад, на загальноєвропейському рівні функціонує проект OpenAIRE – пошукова система, яка інтегрує публікації з електронних журналів та електронних архівів (репозитаріїв). Проект OpenAIRE спрямований на підтримку відкритого доступу в Європі.

Для більшості вчених відкритий доступ – природний і бажаний спосіб поширення публікацій, тим більше, що він не означає, що викладаються в Інтернет всі результати, які мають перспективи продажу. Але навіть для таких робіт розміщення у відкритому доступі бібліографії може бути корисним.

Таким чином, інтереси вчених, адміністраторів, суспільства, бібліотекарів сходяться на одному. Саме на останніх лежить важлива місія стати провідниками й організаторами відкритого доступу.

Регулярне інформування про переваги підтримки руху Відкритого доступу та нові технології його запровадження, тісна співпраця з мультидисциплінарними науковими групами фахівців мають змінити суто прагматичне ставлення науковців до ініціативи Відкритого доступу та

підвищити розуміння важливості його ролі у науковому прогресі людства [194].

Якісне наповнення та функціонування репозитарію залежить від багатьох факторів, врахування яких є обов'язковим завданням бібліотечного менеджера.

Чітке усвідомлення поставлених завдань та виправдання очікувань користувачів сприяє створенню відмінного інформаційного продукту, а, отже, дає змогу заручитися міцною підтримкою ззовні та всередині установи щодо майбутнього функціонування репозитарію [195].

Інтеграція українських репозитаріїв у загальносвітові бази, створення зведених інституційних репозитаріїв, розробка власних модулів відкритого доступу, відкриття українських репозитаріїв світовій науковій спільноті визначають перспективні напрями розвитку.

WEB-простір Бібліотечно-інформаційного центру Сумського державного університету (БІЦ СумДУ) - основна платформа доступу до авторитетних електронних ресурсів та баз даних. Система ефективних наукових комунікацій передбачає організацію бібліотекою доступу до вітчизняних і зарубіжних баз даних для налагодження наукового партнерства, ознайомлення з результатами наукових досліджень, підготовки високоінтелектуальних фахівців.

Бібліотека СумДУ обрала для себе комплексний підхід до вирішення питання постачання інформації, а отже, користувач може отримати комплект інформаційних матеріалів, у т.ч. Інтернет-ресурси та доступ до комерційних продуктів.

Електронні ресурси відкритого доступу представлено окремими колекціями, універсальними та тематичними за змістом. Розглянемо деякі з них.

Розділ «Наукові ресурси України» представлено посиланнями на бази «Наукова періодика України» (колекція журналів і збірників наукових праць Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського), «Бібліотека авторефератів» (база авторефератів дисертацій Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського), «Відкриті архіви України» (база електронних архівів, що надають відкритий доступ до наукових праць власних інституцій).

Забезпечують доступ до авторитетної наукової інформації бази вільного доступу:

- OAI Гарвестер – система глобального пошуку повнотекстової наукової інформації у відкритих архівах України. Система підтримується Інститутом програмних систем НАН України та Житомирським державним університетом ім. Івана Франка.

- Цифрова патентна бібліотека – колекція вміщує інформацію щодо патентів на об'єкти інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки).

- Directory of Open Access Journals (DOAJ) – директорія авторитетних рецензованих наукових журналів відкритого доступу з понад 130 країн світу.

- arXiv.org – безкоштовний архів електронних публікацій наукових статей і препринтів.

- InTech – видавець журналів і книг відкритого доступу з різних галузей науки та техніки. У видавництві публікуються понад 20 000 авторів найкращих університетів світу. Досить широко представлена предметна рубрика «Фізичні науки, техніка та технології».

- SpringerOpen – колекція наукових книг і журналів відкритого доступу міжнародної видавничої компанії Springer.

Із повним переліком представлених баз вільного доступу можна ознайомитись на сайті БІЦ СумДУ в розділі «Ресурси вільного доступу».

Окремо виділені Патентна база та Відкриті освітні ресурси.

Кваліфікована організація доступу до електронних ресурсів передбачає визначення відповідності змісту ресурсу інформаційним потребам користувачів, технічним критеріям тощо. Бібліотекар, перш за все як менеджер, досліджує ресурс, сервісні та пошукові можливості, перевіряє та налагоджує технічні параметри доступу, а вже потім пропонує його користувачу, здійснює методичний супровід, надає групові й індивідуальні консультації тощо.

У 2010 р. БІЦ СумДУ долучився до проекту «Електронна бібліотека України: створення Центрів знань в університетах України» (ElibUkr). Реалізація проекту надає можливість забезпечити механізм обміну інформацією та вдосконалювати інформаційну базу науково-освітньої діяльності університету.

Через проект ELibUkr студенти, викладачі та науковці Сумського державного університету мають змогу користуватися електронними ресурсами в режимі тріал-доступу (щороку близько 15 електронних ресурсів). Електронні авторитетні бази даних, платформи, колекції видань, електронні бібліотеки, програмні продукти забезпечують доступ до світових наукових досліджень, практик, статистичних даних. До переліку інформаційних продуктів, що університет отримує в тестовому режимі, належать електронні ресурси з різних напрямів (наукові журнали та книги від іноземних видавництв Springer, Gale CengageLearning, SAGE, електронні бібліотеки та колекції Wiley Online Library, McGraw-HilleBookLibrary, AccessEngineering, AccessMedicine, світовий економічний контент IMF eLIBRARY, найбільша повнотекстова база даних зарубіжних дисертацій ProQuest – Dissertations&Theses та багато інших).

Бібліотечно-інформаційний центр СумДУ спільно з Асоціацією «Інформатіо-Консорціум», метою якої є організація доступу до світових електронних баз даних, вже кілька років поспіль організовує доступ до електронних ресурсів світових видавництв EBSCO, Elsevier, EastView та надає користувачам інформаційну підтримку й консультації по роботі з ресурсами.

Із 2015 р. БІЦ СумДУ є учасником Консорціуму науково-освітніх установ по забезпеченню електронними інформаційними ресурсами e-VERUM. Головною метою діяльності Консорціуму є покращення забезпечення електронними інформаційними ресурсами університетських і науково-дослідних установ України, підвищення продуктивності й ефективності діяльності вчених, сприяння збільшенню числа публікацій у провідних наукових виданнях, поліпшення показників української науки в міжнародних рейтингах.

Сьогодні перед академічними спільнотами всього світу стоїть питання академічної доброчесності під час навчання чи наукової діяльності. Тому окрему групу складають електронні ресурси, що сприяють доброчесній освітній і науковій діяльності університету. Так, перевірку робіт на плагіат забезпечують антиплагіатні програмні продукти, доступні користувачам університету, зокрема, українська антиплагіатна програма Unplag; польська антиплагіатна база StrikePlagiarism.

Методичною інструкцією щодо перевірки наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і навчальних робіт на академічний плагіат

передбачено ряд інших програмних продуктів, які знаходяться у відкритому доступі, таких, як: eTXT Антиплагіат, Advego Plagiat, Shingles Expert тощо. Ці програмні продукти покликані забезпечити ефективну перевірку академічних текстів на плагіат, що сприятиме покращенню освітньої та наукової діяльності університету.

Постійно користувачі отримують доступ до передплачених університетом баз даних, доступ до яких здійснюється виключно з локальної мережі університету: підручники та навчальні посібники видавництва «ЦУЛ-онлайн», система інформаційно-правового забезпечення ЛІГА:ЗАКОН, інформаційно-довідкова система «Леонорм-Інформ», наукометрична база Scopus та ін.

Доступ до передплачених електронних ресурсів здійснюється виключно з локальної мережі університету шляхом підключення до IP-адрес. Система університету влаштована таким чином, що доступ до таких ресурсів здійснюється в усіх структурних підрозділах не тільки бібліотечно-інформаційного центру, але й з кафедр і віддалених структурних підрозділів університету.

Отже, електронні інформаційні ресурси стали невід'ємним зручним інструментом повсякденної діяльності для науковців і студентів, адже кожен із учасників науково-освітньої діяльності спрямований на одержання та використання знань та інформації. Відповідно призначення сучасної бібліотеки вищого навчального закладу – створювати прозорий інформаційно-комунікаційний простір для користувачів і забезпечення доступу до актуальної й достовірної інформації [196].

4.4 Єдиний автоматизований фонд науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та захищених дисертацій України

Однією з перших серед країн СНД в Україні був прийнятий Закон України «Про науково-технічну інформацію» [48], а в 1992 р. відповідно до його основних положень – урядові рішення «Про державну реєстрацію науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій» [197] та «Про державний облік засекречених науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок і дисертацій» [198, 199].

Чмир Олена Сергіївна

доктор економічних наук, професор,
завідувач відділу сприяння інноваційній діяльності
Державної наукової установи «Український інститут науково-
технічної експертизи та інформації» (Україна)

(вступ, розділ 5, висновки)

Кваша Тетяна Костянтинівна

завідувач відділу науково-методичного та інформаційного
забезпечення науково-технічної діяльності Державної наукової
установи «Український інститут науково-технічної експертизи та
інформації» (Україна)

(розділ 1)

Ярошенко Тетяна Олександрівна

кандидат історичних наук, доцент
Віце-президент з науки та інформатизації Національного
університету «Кієво-Могилянська академія» (Україна)

(розділ 2)

Чуканова Світлана Олександрівна

кандидат педагогічних наук,
провідний бібліотекар Наукової бібліотеки Національного
університету «Кієво-Могилянська академія» (Україна)

(підрозділ 2.1)

Дмитришин Володимир Степанович

кандидат юридичних наук, доцент,
Перший заступник директора Державної наукової установи
«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»
(Україна)

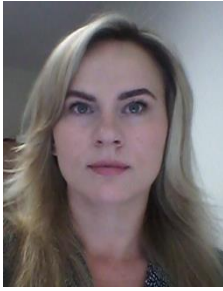
(розділ 3)

Тихонкова Ірина Олександрівна

кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник відділу
сигнальних систем клітини Інституту молекулярної біології і
генетики НАН України, фахівець з наукометричних ресурсів та
навчання Clarivate Analytics (США)

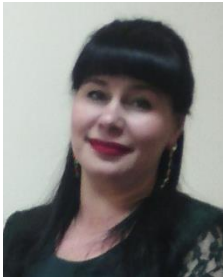
(підрозділ 4.1)

Попкова Наталія Геннадіївна

магістр, старший бібліотекар Університету ім. Миколаса Ромериса (Литва)

(підрозділ 4.2)

Капленко Ірина Миколаївна

директор бібліотечно-інформаційного центру Сумського державного університету (Україна)

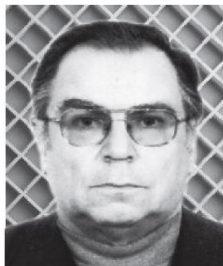
(підрозділ 4.3)

Щербак Яна Олександрівна

бібліотекар 1 категорії бібліотечно-інформаційного центру Сумського державного університету (Україна)

(підрозділ 4.3)

Воронков Валерій Іванович

кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, Вчений секретар Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (Україна)

(підрозділ 4.4)

РЕЦЕНЗЕНТИ

Камишин Володимир Вікторович

член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, лауреат Державної премії УРСР у галузі науки і техніки, Державної премії України у галузі освіти, в.о. директора Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (Україна)

Пила Василь Іванович

доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права (Україна)

Наукове видання

Чмир Олена Сергіївна
Кваша Тетяна Костянтинівна
Ярошенко Тетяна Олександрівна
Чуканова Світлана Олександрівна
Дмитришин Володимир Степанович
Тихонкова Ірина Олександрівна
Попкова Наталія Геннадіївна
Капленко Ірина Миколаївна
Щербак Яна Олександрівна
Воронков Валерій Іванович

**НАЦІОНАЛЬНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ:
ВІДКРИТИЙ ДОСТУП ДО НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

Монографія

Матеріали друкуються в авторській редакції

Підготовка до друку, макетування – **В.М. Волинець, В.В. Литвинова**

Підписано до друку 30.06.2017.

Формат 60*84¹/₁₆

Ум. друк. арк. – 11,63. Обл.-вид. арк. – 8,2.

Наклад – 300 прим. Зам. № 546.

Видруковано у ДНУ «УкрІНТЕІ»,

03150, Київ, вул. Антоновича, 180

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.